

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การนำเสนอผลการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานพัฒนานักเรียนของเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยจะกล่าวถึงวัตถุประสงค์การวิจัย คำถามในการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ วิธีดำเนินการวิจัย การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

5.1.1 เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานพัฒนานักเรียนของเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

5.1.2 เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานพัฒนานักเรียนของเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ตามความเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนที่มีความแตกต่างทางด้านตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียน และที่ตั้งของโรงเรียน

5.1.3 เพื่อประมวลข้อเสนอแนะแนวทางการการดำเนินงานพัฒนานักเรียนของเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

5.2 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาระดับการดำเนินงานพัฒนานักเรียนของเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลครั้งเดียวแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional) เพื่อศึกษาการดำเนินงานพัฒนานักเรียนของเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ปีการศึกษา 2559

5.2.1 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ปีการศึกษา 2559 จำนวน 937 คน จำแนกเป็นกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษาทุกโรงเรียนจำนวน 78 คน ครูผู้สอน จำนวน 195 คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการใช้คอมพิวเตอร์ (Computer Method) โดยการสุ่มจากผู้บริหารและครูจำนวน 273 คน เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่ต้องการ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัดส่วนตัวอย่างครูเพื่อให้ได้สัดส่วนที่สมดุลกันในแต่ละขนาดของโรงเรียนโดยการเทียบบัญญัติไตรยางค์ และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนด้านการดำเนินงานพัฒนานักเรียนของเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จำนวน 5 คน เพื่อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานพัฒนานักเรียนของเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการเลือกผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์ กล่าวคือ เป็นผู้ที่ยังดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หรือหัวหน้าฝ่าย หรือครูผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานพัฒนานักเรียนของเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

5.2.2 แบบของเครื่องมือ

เครื่องมือการวิจัยที่ใช้ในการเก็บข้อมูล แบ่งเป็น 2 รูปแบบ คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

1) แบบสอบถาม แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ตัวเลือก และแบบสอบถามปลายเปิด แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check - List) เกี่ยวกับ ตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียน และที่ตั้งของโรงเรียน
ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนในเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีต่อผู้บริหารสถานศึกษาใน 6 ด้าน คือ 1. ด้านโภชนาการและสุขภาพอนามัย 2. ด้านการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา 3. ด้านการเรียนรู้ทางวิชาการ 4. ด้านอาชีพ 5. ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ 6. ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

2) แบบสัมภาษณ์ แบบสัมภาษณ์นี้ผู้วิจัยสร้างโดยกำหนดขอบเขตคำถามให้ครอบคลุมเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนานักเรียนของเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ใน 6 ด้าน คือ

1. ด้านโภชนาการและสุขภาพอนามัย 2. ด้านการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา 3. ด้านการเรียนรู้ทางวิชาการ 4. ด้านอาชีพ 5. ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ 6. ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนานักเรียนของเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

5.2.3 การสร้างเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

การสร้างเครื่องมือ และการหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1) การสร้างแบบสอบถาม

1.1) ศึกษาการสร้างเครื่องมือจากแบบวัดประเมินผล และตัวอย่างแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนานักเรียนของเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

1.2) กำหนดขอบเขตการสร้างแบบสอบถาม

1.3) สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง แล้วนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่เพื่อขอคำแนะนำ และตรวจสอบความถูกต้องในการใช้ภาษา การสื่อความหมาย และความครอบคลุม รวมถึงความสมบูรณ์แบบของแบบสอบถาม

1.4) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบหาค่าความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์หรือนิยาม (IOC) และตรวจสอบข้อคำถามประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญหนึ่งท่านอาจมีความเชี่ยวชาญหลายด้าน และจะต้องได้ค่า IOC ≥ 0.50 ขึ้นไป ถ้าต่ำกว่า 0.50 ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามมาปรับปรุง (พิสนุ พงศ์ศรี, 2549 : 138-140) โดยพิจารณาถึงความเห็นและให้คะแนน ดังนี้

+1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้อง

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้อง

-1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่มีความสอดคล้อง

1.5) นำแบบสอบถามมาปรับปรุงและแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และขอความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วจึงสามารถนำไปทำการทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ตรวจสอบหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยการตรวจสอบความสอดคล้องภายในโดยการใช้วิธีการหาค่าแอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1990 : อ้างถึงในพวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543)

1.6) นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้ว นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

2) การสร้างแบบสัมภาษณ์

2.1) ศึกษาเกี่ยวกับวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์

2.2) จัดทำแบบสัมภาษณ์ อย่างมีโครงสร้างโดยกำหนดขอบเขตคำถามให้ครอบคลุมเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนานักเรียนของเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ใน 6 ด้าน คือ 1. ด้านโภชนาการและสุขภาพอนามัย 2. ด้านการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา 3. ด้านการเรียนรู้ทางวิชาการ 4. ด้านอาชีพ 5. ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ 6. ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งข้อเสนอแนะ จากนั้นผู้วิจัยทำการสร้างแบบสัมภาษณ์ตามขอบเขตที่กำหนด

2.3) นำแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง ที่เสร็จแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.4) นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปทดลองสัมภาษณ์บุคคลที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 1 ครั้ง

2.5) นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการทดลอง มาปรับปรุงข้อคำถามอีกครั้ง แล้วนำออกไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

5.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยขอหนังสือรับรองจากภาควิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนของเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

จากนั้นผู้วิจัยจึงนำหนังสือแนะนำตัวจากวิทยาลัยอิสลามศึกษาไปยังโรงเรียนที่จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถาม และเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตัวเอง อีกทั้งยังทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนดไว้

5.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

5.4.1 วิธีการวิเคราะห์

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- 1) แบบสอบถาม ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติการวิจัย โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้
  - 1.1 คำนวณค่าร้อยละเพื่อนำมาประกอบการอภิปรายผลในการศึกษาค้นคว้า
  - 1.2 กำหนดคะแนนเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แสดงการดำเนินงานพัฒนานักเรียนของเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ตามเกณฑ์ของธานินทร์ ศิลป์จารุ (2557:74) จากนั้นผู้วิจัยคำนวณหาค่าเฉลี่ยรวม พร้อมกับการนำเสนอในรูปแบบตาราง และแปลผลตามลำดับ โดยใช้เกณฑ์การประเมินระดับคะแนนเฉลี่ยในการแปลความหมาย ตามหลักการวิเคราะห์ความหมายของค่าเฉลี่ย ตามเกณฑ์ของธานินทร์ ศิลป์จารุ (2557 : 75)
  - 1.3 นำค่าเฉลี่ยการดำเนินงานพัฒนานักเรียนของเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มาเปรียบเทียบตามตัวแปร ตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียน และที่ตั้งของโรงเรียน โดยใช้การทดสอบด้วยค่าที (t-test) และค่าทดสอบเอฟ (F-test)
- 2) แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้มาสรุปประเด็นสำคัญของแต่ละประเด็นการดำเนินงานพัฒนานักเรียนของเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ใน 6 ด้าน คือ 1. ด้านโภชนาการ และสุขภาพอนามัย 2. ด้านการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา 3. ด้านการเรียนรู้ทางวิชาการ 4. ด้านอาชีพ 5. ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ 6. ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่ได้ นำเสนอเชิงบรรยายประกอบการอภิปรายผล

5.4.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- 1) ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 1 ผู้วิจัยใช้วิธีการแจกแจงความถี่ และวิเคราะห์ค่าร้อยละ (Percentage) โดยนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง
- 2) ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ผู้วิจัยใช้วิธีการแจกแจงความถี่หาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3) สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างสองกลุ่มคือ ค่าที (t-test) และมากกว่าสองกลุ่มคือ ค่าเอฟ (F-test)

5.5 สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องการดำเนินงานพัฒนานักเรียนของเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สรุปผลการวิจัย ดังนี้

5.5.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จากการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอนมากกว่าผู้บริหาร เป็นโรงเรียนขนาดกลางมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่ มีที่ตั้งอยู่ในจังหวัดนราธิวาสมากกว่าจังหวัดปัตตานี ยะลาและสงขลา ตามลำดับ

5.5.2 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนานักเรียนของเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.96$, S.D. = .76) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเรียนรู้ทางวิชาการ มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านอาชีพ ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โอกาสทางการศึกษาให้นักเรียน มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดตามลำดับ และเมื่อพิจารณาในรายด้าน ด้านโภชนาการและสุขภาพอนามัย และด้านการเพิ่มจำแนกเป็นรายข้อมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ด้านโภชนาการและสุขภาพอนามัย ในภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x} = 3.48$, S.D. = .87) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับการดำเนินงานมากที่สุด คือ โรงเรียนซ่งน้ำหนักและวัดส่วนสูง ดัชนีน้ำหนักตามเกณฑ์อายุ ส่วนสูงตามเกณฑ์อายุนักเรียนทุกคน ($\bar{x} = 3.95$, S.D. = .84) และน้อยที่สุด คือ โรงเรียนบันทึกในแบบรายงานผลการตรวจโลหิตหาเชื้อมาลาเรียโดยจำแนกเป็นรายเดือน ($\bar{x} = 2.98$, S.D. = .87)

2. ด้านการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.39$, S.D. = .99) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าโรงเรียนสำรวจนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้เข้าเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในปีการศึกษาปัจจุบันและปีการศึกษาที่ผ่านมา มีระดับการดำเนินงานมากที่สุด คือ ($\bar{x} = 3.73$, S.D. = 1.03) และน้อยที่สุด คือ โรงเรียนคัดแยกนักเรียนตามประเภทความพิการ ($\bar{x} = 3.03$, S.D. = .98)

3. ด้านการเรียนรู้ทางวิชาการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.80$, S.D. = .95) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า โรงเรียนบันทึกคะแนนสอบนักเรียนแต่ละ

คนในแต่ละกลุ่มสาระ มีระดับการดำเนินงานมากที่สุด คือ ($\bar{x} = 4.05$, S.D. = .93) และน้อยที่สุด คือ โรงเรียนจัดตั้งศูนย์แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ($\bar{x} = 3.53$, S.D. = 1.04)

4. ด้านอาชีพ ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.72$, S.D. = .94) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับการดำเนินงานมากที่สุด คือ โรงเรียนให้ความรู้ด้านอาชีพตามหลักการอิสลาม ($\bar{x} = 3.84$, S.D. = .97) และโรงเรียนบันทึกปริมาณผลผลิตทางการเกษตรที่นำไปขายในแบบรายงานผลผลิตทางการเกษตร ($\bar{x} = 3.84$, S.D. = .97) และน้อยที่สุด คือ โรงเรียนจัดกลุ่มคุณภาพของนักเรียนด้านการเกษตร ($\bar{x} = 3.64$, S.D. = .91)

5. ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.52$, S.D. = .89) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า โรงเรียนประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในเรื่องความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($\bar{x} = 3.66$, S.D. = .95) มีระดับการดำเนินงานมากที่สุด และน้อยที่สุด คือ โรงเรียนสรุปจำนวนนักเรียนในแต่ละกลุ่มลงในแบบรายงานความรู้และพฤติกรรมที่สอดคล้องกับพฤติกรรมกรอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($\bar{x} = 3.39$, S.D. = .87)

6. ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.62$, S.D. = .97) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า โรงเรียนจัดกลุ่มคุณภาพของนักเรียนในเรื่องการอนุรักษ์วัฒนธรรมอิสลาม ($\bar{x} = 3.75$, S.D. = .92) มีระดับการดำเนินงานมากที่สุด และน้อยที่สุด คือ โรงเรียนสรุปจำนวนนักเรียนลงในแบบรายงานความรู้และการมีส่วนร่วมในภูมิปัญญา มลายุท้องถิ่น ($\bar{x} = 3.43$, S.D. = .92)

5.5.3 ข้อมูลเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานพัฒนานักเรียนของเครือข่ายโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยจำแนกตามตำแหน่ง ขนาดโรงเรียน และที่ตั้งโรงเรียน

1. ตำแหน่ง จากการวิจัยพบว่า ระดับการดำเนินงานพัฒนานักเรียนของเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยจำแนกตามตำแหน่ง ระหว่างความเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

2. ขนาดโรงเรียน จากการวิจัยพบว่า ระดับการดำเนินงานพัฒนานักเรียนของเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับความสำคัญ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านโภชนาการและสุขภาพอนามัย ด้านการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา ด้านการเรียนรู้ทางวิชาการ ด้านอาชีพ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น แตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติ

ที่ระดับความสำคัญ .05 ส่วนความแตกต่างเป็นรายคู่ที่ได้ทำการทดสอบด้วยวิธีการของเซฟเฟ่ปรากฏว่า ด้านโภชนาการและสุขภาพอนามัย ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 3 คู่ ได้แก่ 1.โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง 2.โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ 3. โรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนระดับใหญ่ โดยโรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนกลาง มีระดับการดำเนินงานพัฒนานักเรียน ด้านโภชนาการและสุขภาพอนามัย มากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ ด้านการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่ 1.โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง 2.โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ โดยโรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนกลาง มีระดับการดำเนินงานพัฒนานักเรียน ด้านการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา มากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ ด้านการเรียนรู้ทางวิชาการ ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่ 1.โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง 2.โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ โดยโรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดกลาง มีระดับการดำเนินงานพัฒนานักเรียน ด้านการเรียนรู้ทางวิชาการ มากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ ด้านอาชีพ ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 3 คู่ ได้แก่ 1.โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง 2.โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ 3.โรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดใหญ่ โดยโรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนกลาง มีระดับการดำเนินงานพัฒนานักเรียนด้านอาชีพ มากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่ 1.โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง 2.โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ โดยโรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดกลาง มีระดับการดำเนินงานพัฒนานักเรียน ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 1 คู่ ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ โดยโรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดกลาง มีระดับการดำเนินงานพัฒนานักเรียน ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่

3. ที่ตั้งโรงเรียน จากการวิจัยพบว่า ระดับการดำเนินงานพัฒนานักเรียนของเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่มีที่ตั้งโรงเรียนต่างกัน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับความสำคัญ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านโภชนาการและสุขภาพอนามัย ด้านการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา ด้านการเรียนรู้ทางวิชาการ ด้านอาชีพด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น แตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับความสำคัญ .05 ความแตกต่างเป็นรายคู่ที่ได้ทำการทดสอบด้วยวิธีการของเซฟเฟ่

ปรากฏว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่อยู่ในโรงเรียนที่มีที่ตั้งต่างกัน มีระดับการดำเนินงาน ด้านโภชนาการและสุขภาพอนามัย ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่ 1.โรงเรียนที่มีที่ตั้งในจังหวัดนราธิวาสกับจังหวัดปัตตานี 2.โรงเรียนที่มีที่ตั้งในจังหวัดนราธิวาสกับจังหวัดยะลา ด้านการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 3 คู่ ได้แก่ 1.โรงเรียนที่มีที่ตั้งในจังหวัดนราธิวาสกับจังหวัดปัตตานี 2.โรงเรียนที่มีที่ตั้งในจังหวัดนราธิวาสกับจังหวัดยะลา 3. โรงเรียนที่มีที่ตั้งในจังหวัดปัตตานีกับจังหวัดสงขลา ด้านการเรียนรู้ทางวิชาการ ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 3 คู่ ได้แก่ 1.โรงเรียนที่มีที่ตั้งในจังหวัดนราธิวาสกับจังหวัดปัตตานี 2. โรงเรียนที่มีที่ตั้งในจังหวัดนราธิวาสกับจังหวัดยะลา 3. โรงเรียนที่มีที่ตั้งในจังหวัดปัตตานีกับจังหวัดสงขลา ด้านอาชีพ ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 3 คู่ ได้แก่ 1.โรงเรียนที่มีที่ตั้งในจังหวัดนราธิวาสกับจังหวัดปัตตานี 2.โรงเรียนที่มีที่ตั้งในจังหวัดนราธิวาสกับจังหวัดยะลา 3. โรงเรียนที่มีที่ตั้งในจังหวัดปัตตานีกับจังหวัดสงขลา ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 3 คู่ ได้แก่ 1.โรงเรียนที่มีที่ตั้งในจังหวัดนราธิวาสกับจังหวัดปัตตานี 2.โรงเรียนที่มีที่ตั้งในจังหวัดนราธิวาสกับจังหวัดยะลา 3. โรงเรียนที่มีที่ตั้งในจังหวัดปัตตานีกับจังหวัดสงขลา ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่ 1.โรงเรียนที่มีที่ตั้งในจังหวัดนราธิวาสกับจังหวัดปัตตานี 2.โรงเรียนที่มีที่ตั้งในจังหวัดปัตตานีกับจังหวัดสงขลา

5.5.4 ข้อมูลเกี่ยวกับการสัมภาษณ์การดำเนินงานพัฒนานักเรียนของเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

1) ด้านโภชนาการและสุขภาพอนามัย

การดำเนินงานพัฒนานักเรียนของเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ด้านโภชนาการและสุขภาพอนามัยโดยภาพรวม มีการดำเนินงานพัฒนานักเรียนเป็นไปตามความเหมาะสม และสอดคล้องกับแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ฉบับที่ 4 ปัญหาที่พบ คือ การขาดความต่อเนื่องของการจัดกิจกรรมด้านโภชนาการและสุขภาพอนามัยของนักเรียน ไม่มีการแบ่งหน้าที่ผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน และไม่มีการบูรณาการจัดกิจกรรมด้านต่างๆ ให้เหมาะสมพ้องกัน ผู้บริหารไม่กำกับดูแลและไม่มีการกระจายอำนาจความรับผิดชอบให้กับผู้ดูแลกิจกรรมให้สามารถมีอำนาจและกำกับดูแลภารกิจที่ได้รับมอบหมาย การจัดครูผู้ดูแลรับผิดชอบไม่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถและความถนัด

2) ด้านการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา

การดำเนินงานพัฒนานักเรียนของเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ด้านการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาโดยภาพรวม มีการดำเนินงานที่ชัดเจน และเป็นรูปธรรม กล่าวคือ มีการสำรวจนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และ มัธยมศึกษาปีที่ 6 ตรวจสอบติดตามนักเรียนทุกคน เพื่อให้นักเรียนสามารถมีที่เรียนกันทุกคนพร้อมทั้งกำหนดให้ฝ่ายวิชาการจัดเก็บข้อมูลการศึกษาต่อของนักเรียนเพื่อใช้เป็นประโยชน์ต่อไปด้วย

3) ด้านการเรียนรู้ทางวิชาการ

การดำเนินงานพัฒนานักเรียนของเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ด้านการเรียนรู้ทางวิชาการโดยภาพรวม มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีการสรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและกรอกข้อมูลลงในแบบรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนด้านวิชาการ มีการเรียกดูรายงานผลและสรุปผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน O-NET และ I-NET มีการลงในแบบรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนด้านวิชาการ มีการจัดโครงการ/กิจกรรม เพื่อเป็นการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้กับนักเรียน จัดสอนพิเศษเพิ่มเติมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ส่งนักเรียนเข้าร่วมสอบแข่งขันเพื่อวัดระดับความรู้ทางวิชาการ ส่งนักเรียนเข้าประกวดผลงานในกิจกรรมด้านวิชาการ จัดตั้งศูนย์แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน จัดหาตำราหนังสือและเอกสารอื่นๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน โดยมีข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ คือ การออกแบบกิจกรรมด้านการเรียนรู้ทางวิชาการผู้ออกแบบควรใช้กระบวนการ PDCA เนื่องจาก เป็นแนวคิดที่ไม่ได้ให้ความสำคัญเพียงแค่การวางแผน แต่แนวคิดนี้เน้นให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีระบบ โดยมีเป้าหมายให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การดำเนินงานตามแนวทางของ PDCA จะทำให้การดำเนินงานตอบโจทย์ขององค์กรได้ตรงจุด ส่งผลให้การดำเนินงานสอดคล้องกับธรรมชาติของคนในองค์กร จากการวางแผนอย่างเหมาะสมด้วยการใช้ข้อมูลของสถานการณ์จริง

4) ด้านอาชีพ

การดำเนินงานพัฒนานักเรียนของเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ด้านอาชีพโดยภาพรวม มีการให้ความรู้ด้านอาชีพตามหลักการอิสลาม มีการบันทึกปริมาณผลผลิตทางการเกษตรที่นำไปขายในแบบรายงานผลผลิตทางการเกษตร มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเรื่องความรู้ด้านการเกษตรยั่งยืนและอาชีพ มีการจัดกลุ่มคุณภาพของนักเรียนด้านเรื่องความรู้ด้านอาชีพที่จำเป็นสำหรับชีวิตประจำวัน ประเมินพฤติกรรมที่สอดคล้องกับอุดมการณ์สหกรณ์ของนักเรียน มีการจัดกลุ่มคุณภาพของนักเรียนด้านสหกรณ์ร้านค้า จัดกลุ่มคุณภาพของนักเรียนด้าน

สหกรณ์ออมทรัพย์ สรุปลำดับจำนวนคะแนนนักเรียนกลุ่มคุณภาพนักเรียนด้านทักษะและพฤติกรรมที่สอดคล้องกับอุดมการณ์สหกรณ์

5) ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การดำเนินงานพัฒนานักเรียนของเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวม มีให้ความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักการอิสลาม ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในเรื่องความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จัดกลุ่มคุณภาพของนักเรียนในเรื่องความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประเมินพฤติกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของนักเรียนปลายปีการศึกษา มีการสรุปลำดับจำนวนนักเรียนในแต่ละกลุ่มลงในแบบรายงานความรู้และพฤติกรรมที่สอดคล้องกับพฤติกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

6) ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

การดำเนินงานพัฒนานักเรียนของเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยภาพรวม มีการประเมินความรู้นักเรียน โดยการจัดสอบวัดความรู้ในเรื่องการอนุรักษ์วัฒนธรรมอิสลาม เรื่องภูมิปัญญาหลายท้องถิ่น ประเมินโดยการสังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมอิสลามและภูมิปัญญาหลายท้องถิ่น จัดกลุ่มคุณภาพของนักเรียนในเรื่องการอนุรักษ์วัฒนธรรมอิสลาม เรื่องภูมิปัญญาหลายท้องถิ่น สรุปลำดับจำนวนนักเรียนลงในแบบรายงานความรู้และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมอิสลามและเรื่องในภูมิปัญญาหลายท้องถิ่น

5.6 การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานพัฒนานักเรียนของเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

1. ระดับการดำเนินงานพัฒนานักเรียนของเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

1.1 ระดับการดำเนินงานพัฒนานักเรียนของเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีของผู้บริหาร

และครูผู้สอน พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับประวัติศา มีเปี่ยมสมบูรณ์ (2555) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อมาตรฐานคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม ผลการวิจัยพบว่าระดับปัจจัยและระดับมาตรฐานคุณภาพผู้เรียนอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถอภิปรายได้ดังนี้

1.1.1 ด้านโภชนาการและสุขภาพอนามัย ระดับการดำเนินงานพัฒนา นักเรียนของเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีระดับการดำเนินงานมากที่สุด คือ โรงเรียนซึ่งน้ำหนักและวัดส่วนสูง ดัชนีน้ำหนักตามเกณฑ์อายุ ส่วนสูงตามเกณฑ์อายุนักเรียนทุกคนและน้อยที่สุด คือ โรงเรียนบันทึกในแบบรายงานผลการตรวจโลหิตหาเชื้อมาลาเรียโดยจำแนกเป็นรายเดือน ซึ่งสอดคล้องกับวิมลจิต ชิวภาภรณ์ (2550) ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารงานโภชนาการอย่างมีคุณภาพของโรงเรียนอนุบาลเอกชน พบว่า การบริหารงานโภชนาการอย่างมีคุณภาพของโรงเรียนอนุบาลเอกชน ทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับ ปานกลาง และแนวทางการบริหารงานโภชนาการอย่างมีคุณภาพของโรงเรียนอนุบาลเอกชน พบว่าโรงเรียน ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการประชุมเพื่อวางแผนงานโภชนาการ กำหนดหน้าที่รับผิดชอบและวิธีปฏิบัติให้ชัดเจน จัดนิทรรศการเพื่อส่งเสริมให้เด็กรู้จักการเลือกรับประทานอาหารให้ครบ 5 หมู่ ควรดูแลเอาใจใส่การรับประทานอาหารของเด็กอย่างใกล้ชิดโดยการติดตามการจัดทำอาหารของแม่ครัว จัดทำเอกสารเผยแพร่ในรูปแบบต่างๆ ตามหลักโภชนาการส่งถึงผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ตระหนักและเอาใจใส่ในการเลือกสรรสิ่งที่มีประโยชน์ให้แก่เด็กนักเรียนมากขึ้น และยังสอดคล้องกับเบญจพร ธิหลวง (2558) ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในอำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมสุขภาพของนักเรียน ทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านการบริโภคอาหารและยา ด้านการออกกำลังกาย ด้านการพักผ่อน ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ด้านการตรวจรักษาสุขภาพ และด้านการจัดการความเครียด มีพฤติกรรมสุขภาพโดยรวมอยู่ระดับปานกลาง เช่นกัน

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ให้ความสำคัญในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนด้านโภชนาการ และสุขภาพอนามัยตามที่อัลลอฮ์ ได้ตรัสไว้ในอัลกุรอานว่า

﴿وَكُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ حَلَالًا طَيِّبًا وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي أَنْتُمْ بِهِ مُؤْمِنُونَ﴾

(المائدة : ๘๘)

ความว่า “และจงบริโภคน้ำจากสิ่งที่ยืดหยุ่นได้ทรงให้เครื่องยังชีพแก่ผู้เจ้าซึ่งสิ่ง
ที่อ่อนนุ่ม และที่ดีมีประโยชน์และจงยำเกรงต่ออัลลอฮ์ ผู้ซึ่งพวกเจ้าศรัทธาใน
พระองค์” (อัลมาอิดะฮ์ : 88)

จึงหุ่มเหและปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้านโภชนาการและสุขภาพอนามัยอย่างเต็ม
ความสามารถ แต่ทั้งนี้เนื่องด้วยภาระงานของการเป็นครูผู้สอนมีมากจึงอาจทำให้ไม่มีเวลาในการ
ดำเนินงานพัฒนานักเรียนด้านโภชนาการและสุขภาพอนามัยในบางเรื่อง เช่น การการเรียนรายงานผล
การตรวจลงมนแบบรายงานด้านโภชนาการและสุขภาพอนามัย เป็นต้น ทั้งนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การ
วางตัวผู้รับผิดชอบดำเนินงานด้านโภชนาการและสุขภาพอนามัยควรวางครูผู้สอนที่มีความสามารถมีใจ
รัก ตลอดจนผู้บริหารโรงเรียนต้องให้แรงจูงใจเช่นการชมเชยหรือสร้างขวัญกำลังใจให้ครูผู้ปฏิบัติงาน
ได้รู้สึกว่าคุณบริหารโรงเรียนอยู่เคียงข้างครูผู้ปฏิบัติงานด้านโภชนาการและสุขภาพอนามัยตลอดเวลา

1.1.2 ด้านการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา ระดับการดำเนินงานพัฒนา
นักเรียนของเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพ
รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อพิจารณาโดยรวมข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อ
พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าโรงเรียนสำรวจนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้เข้าเรียนต่อชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1 ในปีการศึกษาปัจจุบันและปีการศึกษาที่ผ่านมา มีระดับการดำเนินงานมากที่สุด
และน้อยที่สุด คือ โรงเรียนคัดแยกนักเรียนตามประเภทความพิการ ซึ่งมีความสอดคล้องกับ
ผลการวิจัยของวชิราพร สุวรรณศรวล (2556) ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษาทางเลือก
สำหรับเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษา ในเขตพื้นที่สูงภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ผลการวิจัย
พบว่า สภาพปัญหาสำคัญของการจัดการศึกษาทางเลือกสำหรับเด็กด้อยโอกาสในเขตพื้นที่สูง
ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยประกอบด้วย 1) ด้านนักเรียน : ครอบครัวมีฐานะยากจนและไม่
สนับสนุนให้ลูกได้รับการศึกษา ภาษาเป็นอุปสรรคในการเรียน และเด็กพักอยู่ห่างไกลจากโรงเรียน
2) ด้านโรงเรียน : หลักสูตรไม่เหมาะสมโรงเรียนตั้งอยู่ที่ห่างไกลจากที่พักของนักเรียน ครูขาดความ
เข้าใจในตัวนักเรียน อย่างไรก็ตามวิชุดา นาคะอินทร์ (2553) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง พัฒนาการด้านการจัด
การศึกษาแบบเรียนร่วมในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา
แบบเรียนร่วม พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 ได้มีบัญญัติเกี่ยวกับการ
จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมของประเทศไทย โดยเริ่มมีข้อบังคับให้หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง
ดำเนินการจัดการศึกษาให้กับผู้พิการหรือทุพพลภาพรวมทั้งการสงเคราะห์และจัดสวัสดิการเพื่อให้มี
คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ถือเป็นจุดเริ่มต้นและความเคลื่อนไหวในการจัดการศึกษาพิเศษและการจัด
การศึกษาแบบเรียนร่วม ด้านนโยบายเกี่ยวกับการศึกษาแบบเรียนร่วม พบว่า มีพัฒนาการของ
นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม ตั้งแต่แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520
แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2535 และแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 – 2559 โดยกำหนดให้

การศึกษาพิเศษเป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ ได้เรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมกับสภาพร่างกาย จิตใจและความสามารถ อาจจัดเป็นสถานศึกษาเฉพาะหรือจัดในสถานศึกษาปกติตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา และการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสามารถจัดการศึกษาได้ทั้งในระบบ นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เกิดพัฒนาการของระบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนพิการในรูปแบบต่างๆ เช่น จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมหรือแยกชั้นเรียนพิเศษ

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารียังขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติและแนวทางการส่งเสริมนักเรียนที่เป็นผู้พิการในการส่งต่อยังสถานศึกษาที่สูงขึ้น ตลอดจนสิทธิทางกฎหมายที่ผู้พิการควรได้รับ และสิ่งที่อิสลามได้กำหนดให้มีความสำคัญอย่างยิ่งยวดตามที่ท่านศาสดามูฮัมมัด ﷺ ได้ตรัสไว้ว่า

((طَلَبُ الْعِلْمِ فَرِيضَةٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ)) (رواه ابن ماجه : 224)

ความว่า “การศึกษาหาความรู้ นั้น เป็นหน้าที่จำเป็นสำหรับมุสลิมทุกคน”

1.1.3 ด้านการเรียนรู้ทางวิชาการ ระดับการดำเนินงานพัฒนานักเรียนของเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อพิจารณาในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าโรงเรียนบันทึกคะแนนสอบนักเรียนแต่ละคนในแต่ละกลุ่มสาระ มีระดับการดำเนินงานมาก และน้อยที่สุด คือ โรงเรียนจัดตั้งศูนย์แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน สอดคล้องกับศุภพงษา จันทรัชช์ (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนางานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 พบว่า การวิเคราะห์บริบทโรงเรียน การอบรมเชิงปฏิบัติการและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การนำองค์ความรู้สู่การปฏิบัติใน ชั้นเรียนเป็นเวลา 1 เดือน การกำกับติดตามและพัฒนาครูด้วยกระบวนการเรียนการสอน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความสำเร็จของครูสู่เพื่อนครู และการสะท้อนผลและรายงานเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและนำไปใช้ใหม่ ผลการดำเนินการทำให้ครูเกิดความมั่นใจและมีความสามารถจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นส่งผลให้ผลการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ใน 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้หลัก หลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนามีค่าเฉลี่ย เพิ่มขึ้นร้อยละ 19.68

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนอย่างยิ่ง ทั้งนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การดำเนินงานพัฒนานักเรียนของเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ด้านการเรียนรู้ทางวิชาการ ผู้บริหารและครูผู้สอนควรกำหนดวิสัยทัศน์ที่มีความสอดคล้องกับหลักพื้นฐานที่มาจากอัลกุรอานและอัลหะดีษ เนื่องจากเป็นกระบวนการที่สำคัญให้การเรียนรู้ทางวิชาการ มีการพัฒนาอย่างมีคุณภาพและสร้างสรรค์ ตลอดจนเป็นที่ยอมรับจากสังคมภายนอกถึงประสิทธิภาพการเรียนรู้ทางวิชาการต่อไป เพราะอิสลามได้ให้ความสำคัญสำหรับการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการ สนับสนุนให้มุสลิมนั้นเรียนรู้ทั้งทางโลกและทางธรรม ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสไว้ในอัลกุรอานว่า

(يَرْفَعُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ) (المجادلة : 11)

ความว่า : “ อัลลอฮ์จะทรงยกย่องเทิดเกียรติแก่บรรดาผู้ศรัทธาในหมู่พวกเจ้า และบรรดาผู้ได้รับความรู้หลายชั้น และอัลลอฮ์ทรงรอบรู้อย่างยิ่งในสิ่งที่พวกเจ้ากระทำ ” (อัลมูญาตalah : 11)

1.1.4 ด้านอาชีพ ระดับการดำเนินงานพัฒนานักเรียนของเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อพิจารณาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับการดำเนินงานมากที่สุด คือ โรงเรียนให้ความรู้ด้านอาชีพตามหลักการอิสลามและโรงเรียนบันทึกปริมาณผลผลิตทางการเกษตรที่นำไปขายในแบบรายงานผลผลิตทางการเกษตร และน้อยที่สุด คือ โรงเรียนจัดกลุ่มคุณภาพของนักเรียนด้านการเกษตร สอดคล้องกับทวี อุปสุชิน (2554) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการการพัฒนาการจัดการศึกษาด้านอาชีพของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินด้านบริบทโดยภาพรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก และผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนด ผลการประเมินด้านปัจจัย โดยภาพรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก และผ่านเกณฑ์ การประเมินตามที่กำหนด ผลการประเมินด้านกระบวนการ โดยภาพรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก และผ่านเกณฑ์ การประเมินตามที่กำหนด ผลการประเมินด้านผลผลิตในด้านผลที่เกิดกับนักเรียนในด้านอาชีพ โดยภาพรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก และผ่านเกณฑ์ การประเมินตามที่กำหนด สำหรับผล

การประเมินด้านความพึงพอใจ โดยภาพรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก และผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนด และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อภิเดช ช่างชัย (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ด้านการเกษตรโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน : กรณีศึกษาโรงเรียนสาธิต แห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ด้านการเกษตรโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ได้พัฒนาแผนกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งมีเนื้อหาด้านการเลี้ยงสัตว์ การปลูกพืช การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร และการจัดการธุรกิจเกษตร ในท้องถิ่น ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการเกษตรโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน มีผลสัมฤทธิ์ 3 ประเด็น คือ ก) ด้านความรู้เมื่อเปรียบเทียบ คะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม พบว่า คะแนนเฉลี่ยมีความแตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ข) ด้านทักษะการปฏิบัติงาน กลุ่ม พบว่านักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดีและ ค) ความพึงพอใจของนักเรียนหลังเข้าร่วมกิจกรรมอยู่ในระดับมาก และการสะท้อนผลกระบวนการและการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ด้านการเกษตรโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการเกษตรโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ก) เป็นแนวทางที่ดีที่ทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้องค์ความรู้ที่หลากหลายจากแหล่งเรียนรู้และวิทยากรในชุมชน และ ข) เสนอแนะให้เปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมวางแผนการจัดการศึกษาร่วมกันเพื่อให้เกิดความเข้าใจในทิศทางที่ตรงกัน และอีกประการที่สำคัญคือ ควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้รู้โดยการปฏิบัติจริง

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับการดำเนินงานพัฒนาด้านอาชีพ เนื่องจากเป็นโรงเรียนในโครงการตามพระราชดำริ สิ่งที่สำคัญที่สุดคือการให้นักเรียนได้รับความรู้ด้านอาชีพเพื่อที่นักเรียนจะได้มีวิชาความรู้สำหรับการประกอบอาชีพเมื่อจบการศึกษาไปแล้ว ทั้งนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการดำเนินงานพัฒนานักเรียนของเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ด้านอาชีพสิ่งที่สำคัญคือการสอน ทฤษฎีและทักษะอาชีพโดยการบูรณาการความเป็นอิสลามในทุกหน่วยการเรียนรู้ เนื่องจากศาสนาอิสลามได้วางรากฐานและกฎเกณฑ์วิธีการตลอดจนรูปแบบของการประกอบอาชีพไว้อย่างครบถ้วน สมบูรณ์ ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสไว้ในอัลกุรอานว่า

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً
عَنْ تَرَاضٍ مِّنْكُمْ ﴾ (النساء : ٢٩)

ความว่า “ผู้ศรัทธาทั้งหลาย จงอย่ากินทรัพย์สินของพวกเขาในระหว่างพวกเขา
โดยมิชอบ นอกจากมันจะเป็นการค่าที่เกิดจากความพอใจของทั้งสองฝ่าย”

(อัล-นีสอา: 29)

1.1.5 ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ระดับการดำเนินงานพัฒนานักเรียนของเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อพิจารณาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า โรงเรียนประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในเรื่องความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีระดับการดำเนินงานมากที่สุด และน้อยที่สุด คือ โรงเรียนสรุปจำนวนนักเรียนในแต่ละกลุ่มลงในแบบรายงานความรู้และพฤติกรรมที่สอดคล้องกับพฤติกรรมกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของมารีย์ม เจ๊ะเต๊ะ (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น: กรณีศึกษาโรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ อำเภอเมือง จังหวัดยะลา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จากสื่อโทรทัศน์ทุกวัน รองลงมา คือ อินเทอร์เน็ต และคู่มือ/ หนังสือ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก มีทัศนคติในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับการดำเนินงานพัฒนาด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นักเรียนสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างรวดเร็วและทั่วถึง ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสไว้ในอัลกุรอานว่า

(وَإِذَا تَوَلَّى سَعَى فِي الْأَرْضِ لِيُفْسِدَ فِيهَا وَيُهْلِكَ الْحَرْثَ وَالنَّسْلَ
وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الْفُسَادَ) (البقرة : 205)

ความว่า “และเมื่อพวกเขาหันหลังไปแล้ว เขาก็เพียรพยายามในแผ่นดิน
เพื่อก่อความเสียหายและทำลายพืชผลและเผ่าพันธุ์ และอัลลอฮ์นั้นไม่ทรง
ชอบการก่อความเสียหาย” (อัลบาคอเราะฮฺ : 205)

ซึ่งแสดงให้เห็นว่า อิสลามห้ามมิให้มีการรุกรานหรือสร้างความเสียหายต่อทรัพย์สิน มนุษย์ จำเป็นต้องได้รับการรักษาและอนุรักษ์ไว้โดยไม่คำนึงถึงศาสนา ชนชาติ และเผ่าพันธุ์ อิสลามถือว่าการมลายหายไปของโลกนี้ยังมีสถานะที่เบากว่าบาบของการลี้ภัยชีวิตหนึ่งที่บริสุทธิ์ อิสลามจึงประณามการกระทำที่นำไปสู่การทำลายในทุกรูปแบบ

1.1.6 ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ระดับการดำเนินงานพัฒนานักเรียนของเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อพิจารณาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า โรงเรียนจัดกลุ่มคุณภาพของนักเรียนในเรื่องการอนุรักษ์วัฒนธรรมอิสลาม มีระดับการดำเนินงานมากที่สุด และน้อยที่สุด คือ โรงเรียนสรุปจำนวนนักเรียนลงในแบบรายงานความรู้และการมีส่วนร่วมในภูมิปัญญาหลายท้องถิ่น ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กิตติคุณ ดิชะนะ (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมของคนไทย เชื้อสายมลายู จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า 1) การดำรงอยู่ทางวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมของคนไทยเชื้อสายมลายู เขตคลองหนึ่ง (บริเวณสุเหร่าแก้วนิมิต) จังหวัดปทุมธานี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ย 3.73 โดยมีการดำรงอยู่ทางวัฒนธรรมลำดับแรกคือด้านศาสนา รองลงมาคือการดำรงอยู่ทางวัฒนธรรมด้าน ความเชื่อ การดำรงอยู่ทางวัฒนธรรมด้าน ประเพณี และการดำรงอยู่ทางวัฒนธรรมด้านศิลปะ ตามลำดับ 2) การจัดการองค์ความรู้ตามความคิดเห็นของชาวบ้านในเขตคลองหนึ่ง (บริเวณสุเหร่าแก้วนิมิต) จังหวัดปทุมธานี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ย 3.85 โดยมีการจัดการความรู้ ลำดับแรกคือผู้ปกครองไม่ค่อยสนใจในการอบรมสั่งสอนให้ลูกหลานสำนึกในชาติพันธ์ และมรดกทางวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของชาวมลายู รองลงมาคือมรดกทางวัฒนธรรมด้านโบราณวัตถุสูญหาย หรือกระจัดกระจายในความรับผิดชอบส่วนบุคคลจึงยากต่อการศึกษาค้นคว้า 3) คนไทยเชื้อสายมลายูที่มีระยะเวลาการอยู่ในชุมชนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำรงอยู่ทางวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมของคนไทยเชื้อสายมลายูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คนไทยเชื้อสายมลายูที่มีอาชีพต่างกันและมีระยะเวลาการอยู่ในชุมชนต่างกัน มีการจัดการองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมไทยเชื้อสายมลายูแตกต่างกัน

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับการดำเนินงานพัฒนาด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพราะยึดมั่นในหลักคำสอนของอิสลามดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสไว้ในอัลกุรอานว่า

﴿يَا أَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ كَثِيرًا مِمَّا كُنْتُمْ تُخْفُونَ مِنَ
الْكِتَابِ وَيَعْفُو عَنْ كَثِيرٍ قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ اللَّهِ نُورٌ وَكِتَابٌ مُبِينٌ﴾
(المائدة: ١٥)

ความว่า “บรรดาผู้ได้รับคัมภีร์ทั้งหลาย! แท้จริงศาสนาของเราได้มายังพวกเจ้าแล้ว โดยที่เขาคงจะแจกแจงแก่พวกเจ้า ซึ่งมากมายจากสิ่งที่พวกเจ้าปกปิดไว้จากคัมภีร์และ เขาจะระงับไว้มากมาย แท้จริงแสงสว่างจากอัลลอฮ์ และคัมภีร์อันชัดแจ้งนั้นได้มายังพวกเจ้าแล้ว”

(อัลมาอิดะฮ์ : 15)

2. ผลเปรียบเทียบการดำเนินงานพัฒนานักเรียนของเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ตามความเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนที่มีความแตกต่างทางด้านตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียน และที่ตั้งของโรงเรียน

2.1 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานพัฒนานักเรียนของเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ตามความเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนที่มีความแตกต่างทางด้านตำแหน่ง ระหว่างความเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าทั้งผู้บริหารและครูผู้สอน ในเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีการดำเนินงานพัฒนานักเรียน โดยมีการสร้างความเข้าใจในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติแก่ ผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย จึงทำให้เกิดความผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนานักเรียนของเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับคำรัสของอัลลอฮ์ ﷻ ที่ได้ตรัสไว้ในอัลกุรอานว่า

﴿وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمَانَاتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ﴾ (المؤمنون : ٨)

ความว่า “และบรรดาผู้ที่พวกเขาเป็นผู้เอาใจใส่ต่อสิ่งที่ได้รับมอบหมายของพวกเขาคือ และสัญญาของพวกเขาคือ”

(อัลมุมีนูน : 8)

และยังสอดคล้องกับ ผล พรหมทอง (2555) ได้ทำการศึกษาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน นวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย ปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 พบว่าข้าราชการที่มีตำแหน่งแตกต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานพัฒนานักเรียนของเครือข่ายโรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จำแนกตามขนาดโรงเรียน จากการวิจัยพบว่า ระดับการดำเนินงานพัฒนานักเรียนของเครือข่าย โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยาม บรมราชกุมารี ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับความสำคัญ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านโภชนาการและสุขภาพอนามัย ด้านการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา ด้านการเรียนรู้ทางวิชาการ ด้านอาชีพ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น แตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับความสำคัญ .05

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนขนาดต่างกัน มีผลต่อการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับชานูซี เบญจมันต์ (2559) เนื่องจากในโรงเรียนขนาดเล็ก มีครูน้อย งบประมาณ วัสดุไม่หลากหลาย ทำให้ครูต้องแสดงศักยภาพที่มีอยู่ให้เด่นชัดเพื่อรักษาสถานะของตนเอง สำหรับโรงเรียนขนาดกลาง มีครูเพียงพอ งบประมาณ วัสดุหลายหลาย สามารถจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียนได้หลายครอบคลุม จึงลดบทบาทการแสดงศักยภาพของตนเองลง โรงเรียนขนาดใหญ่มีความพร้อมมากที่สุดในการพัฒนานักเรียน ครูจึงลดบทบาทลงอย่างมากเพื่อรักษาสถานะของตนเองไว้ ไม่พยายามแสดงความสามารถจนเกินไป เลยทำให้การดำเนินงานพัฒนานักเรียนของเครือข่ายโรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกันมีความแตกต่างกัน แต่อย่างไรก็ดีทั้งครูและผู้บริหารควรปฏิบัติงานอย่างสุดความสามารถและตั้งใจเตนของการกระทำต่างๆ เพื่ออัลลอฮ์ ﷻ ผลของงานจะออกมาอย่างไรนั้นพระองค์เท่านั้นคือผู้ที่ตัดสิน เพราะการกระทำทุกอย่างต้องทำเพื่ออัลลอฮ์ ﷻ ดังดำรัสของพระองค์ที่ได้ตรัสไว้ในอัลกุรอานว่า

(وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ﴿ الذریت: ۵۶ ﴾)

ความว่า “และข้ามิได้สร้างญิน และมนุษย์เพื่ออื่นใด เว้นแต่เพื่อเคารพภักดีต่อข้า”

(อัล-ซารียาต : 56)

2.3 การดำเนินงานพัฒนานักเรียนของเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จำแนกตามที่ตั้งโรงเรียน จากการวิจัยพบว่า ระดับการดำเนินงานพัฒนานักเรียนของเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่มีที่ตั้งโรงเรียนต่างกัน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับความสำคัญ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านโภชนาการและสุขภาพอนามัย ด้านการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา ด้านการเรียนรู้ทางวิชาการ ด้านอาชีพ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น แตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับความสำคัญ .05

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าที่ตั้งโรงเรียนมีความแตกต่างกันทางด้านภูมิศาสตร์ จังหวัดปัตตานีมีการดำเนินงานพัฒนานักเรียนของเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในภาพรวมสูงกว่าจังหวัดยะลา สงขลา และนราธิวาส เพราะส่วนใหญ่โรงเรียนอยู่ในเขตพื้นที่คมนาคมสะดวกกว่า ทำให้การดำเนินงานพัฒนานักเรียนด้านโภชนาการและสุขภาพอนามัย ด้านการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา ด้านการเรียนรู้ทางวิชาการ ด้านอาชีพ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับคำรัสของอัลลอฮ์ ﷻ ที่ได้ตรัสไว้ในอัลกุรอานว่า

(وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا) (الحجرات: 13)

ความว่า “และเราได้ให้พวกเจ้าแยกเป็นเผ่า และตระกูลเพื่อจะได้รู้จักกัน”

(อัลมูมีนูน : 8)

เป็นการแสดงให้เห็นว่าอัลลอฮ์ ﷻ สร้างมนุษย์ให้มีความแตกต่างกันทั้งทางด้านภูมิศาสตร์ ส่งผลทำให้มนุษย์มีความแตกต่างกันทางด้านเชื้อชาติ ความเชื่อ ประเพณี วัฒนธรรม เพื่อให้ทุกคนได้เรียนรู้และรู้จักซึ่งกันและกัน

5.7 ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยการดำเนินงานพัฒนานักเรียนของเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีประเด็นข้อเสนอแนะจากงานวิจัยในครั้งนี้และข้อเสนอแนะสำหรับวิจัยครั้งต่อไป ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

5.7.1 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งนี้

ข้อค้นพบจากงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนของเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่มีค่าเฉลี่ยระดับต่ำ ควรส่งเสริมการดำเนินงานพัฒนานักเรียนในแต่ละด้าน ดังนี้

- 1) ด้านโภชนาการและสุขภาพอนามัย โรงเรียนควรมีการส่งเสริมให้ครูบันทึกผลการตรวจโลหิตนักเรียนในแบบรายงานผลการตรวจโลหิตหาเชื้อมาลาเรียโดยจำแนกเป็นรายเดือน
- 2) ด้านการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา ผู้บริหารควรมีการส่งเสริมให้คัดแยกนักเรียนตามประเภทความพิการ จัดทำรายงานจำนวนเด็กพิการที่ส่งต่อไปยังสถานรับเตรียมความพร้อม
- 3) ด้านการเรียนรู้ทางวิชาการ โรงเรียนควรมีการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งศูนย์แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน
- 4) ด้านอาชีพ โรงเรียนควรมีการส่งเสริมให้มีการจัดกลุ่มคุณภาพของนักเรียนด้านเรื่องความรู้ มีการสรุปจำนวนคะแนนนักเรียนกลุ่มคุณภาพนักเรียนด้านทักษะและพฤติกรรมที่สอดคล้องกับอุดมการณ์สหกรณ์
- 5) ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โรงเรียนควรมีการส่งเสริมให้มีสรุปจำนวนนักเรียนในแต่ละกลุ่มลงในแบบรายงานความรู้และพฤติกรรมที่สอดคล้องกับพฤติกรรมกรอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 6) ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น โรงเรียนควรมีการส่งเสริมให้มีสรุปจำนวนนักเรียนลงในแบบรายงานความรู้และการมีส่วนร่วมในภูมิปัญญาหลายท้องถิ่น

5.7.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการศึกษารูปแบบการดำเนินงานพัฒนานักเรียนของเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และโรงเรียนในสังกัดอื่นๆ ที่อยู่ในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
- 2) ควรมีการศึกษาการดำเนินงานพัฒนานักเรียนในกรอบแนวคิดทฤษฎีอื่นที่มีความครอบคลุมทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ
- 3) ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับดำเนินงานพัฒนานักเรียนของเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีข้อมูลเชิงลึกมากยิ่งขึ้น